

УДК 330

Матюха М.М., к.е.н., доцент
*Київський національний університет
технологій та дизайну*

ПРОЄКТУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Військовий конфлікт призводить до економічної кризи, пошкодження активів і зниження здатності ефективно функціонувати бізнес-середовищу. Війна призводить до людських, матеріальних втрат, масштабних пошкоджень економічної та соціальної інфраструктури. Транспортні та комунікаційні системи, банківська система, охорона здоров'я, освіта та сільське господарство, які є найменш захищені та піддаються системним руйнуванням потребують значної уваги для перспективного розвитку економіки країни.

Повоєнне економічне відновлення є одним із найскладніших і найважливіших викликів для будь-якої країни, яка пережила збройний конфлікт. Необхідно відразу врахувати, що це не лише процес фізичної відбудови зруйнованої інфраструктури, а й фундаментальна трансформація економічних, соціальних та інституційних систем суспільства. Для нашої країни, відновлення вимагає стабілізації економіки, реабілітації промисловості та сільського господарства, а також відновлення соціальної сфери, зокрема систем охорони здоров'я та освіти. Міграційні процеси та переселення вносять корективи у економічну відбудову людського капіталу, налагодженню професійної освіти та залученню молоді до трудової діяльності. Військовий конфлікт унеможливорює існування звичайного повсякденного життя членів суспільства, що призводить до складних економічних, соціальних та правових негараздів. У важких випадках це призводить до соціального безладу, виникнення напруги у суспільстві між різними конгломератними групами населення. Все це має бути враховане при створенні глобальних економічних планів розвитку.

При проєктуванні відновлення економіки необхідно враховувати реконструкцію та диверсифікацію, що зосереджена як на нагальних потребах, так і на довгострокових перспективних планах розвитку. Специфікою нашої держави є встановлення, або відновлення базових основ економіки із врахування вимог вступу до ЄС, здатності забезпечувати суспільні блага на основі європейської правової бази для залучення інвестицій, розвитку людського капіталу. Це вимагає створення нових державних інститутів, включаючи чітко визначену систему розподілу власності, правову систему для забезпечення прав власності та державну інфраструктуру, яка може виконувати необхідні економічні завдання, що не виконуються ринковою економікою. Такі завдання можуть включати будівництво доріг і шкіл, а також забезпечення інших суспільних благ, таких як соціальні гарантії. У багатьох випадках держава також повинна налагодити нові торговельні та валютні системи, стабілізувати національну валюту, банківські системи, які можуть забезпечити доступ до фінансових послуг для бізнесу та значних верств населення. Важливим кроком має стати відновлення виробництва тепло- та електроенергії для подальшого становлення та розвитку промислового виробництва, а також людського капіталу.

Особливу увагу, слід приділити розвитку міжнародного співтовариства, знову ж таки із врахуванням умов вступу до Європейської спільноти. Для максимізації ефективності використання зовнішніх ресурсів необхідно встановити розподіл праці між міжнародними організаціями розвитку, іншими членами міжнародного співтовариства та агенціями співробітництва в галузі розвитку. Різні сторони повинні працювати разом і співпрацювати із врахуванням спільних зусиль з проведення відбудови.

Ключовими елементами економічної політики у розбудові у поточній перспективі має стати вітчизняне сільське господарство, зокрема, економіку індивідуальних домогосподарств можна зміцнити за рахунок пожвавлення саме сільськогосподарського сектору та нарощення експорту сільськогосподарської продукції. У перспективі мають бути сформовані проекти з відновлення та розвитку громад, що мають вирішальне значення для розвитку місцевої економіки із врахуванням наявного ресурсного потенціалу територій.

Основою економічних змін має стати демократизація, що може покращити функціонування як держави, так і ринку, і часто є невід'ємною частиною післявоєнної відбудови. Необхідно переглянути правові норми, що забезпечать захист прав людини, створення можливості втручатися в економіку для сприяння більш справедливій та успішній економічній політиці, виправленню недоліків фінансового ринку та впровадженню реформ, забезпечувати соціальну стабільність у суспільстві.

Отже, проектування післявоєнної економічної політики має на меті розмежування здійснення першочергових заходів стабілізації та перспективний розвиток економіки. На вітчизняному рівні необхідно врахувати перехід країни на Європейські стандарти ведення економіки та становлення правових засад, що гарантують економічне зростання в країні.

Список використаних джерел:

1. Будякова О. Ю. Смарт міста в контексті зеленого та цифрового переходу / О. Ю. Будякова // Наукові перспективи (Naukovi perspektivi). – 2025. – № 1(55). – С. 643-660.
2. Пузирьова П. В. Смарт-економіка як пріоритетний напрям у відновленні компаній в умовах воєнного стану / П. В. Пузирьова // Проблеми управління підприємствами в сучасних умовах = Problems of management of enterprises in modern conditions : тези доповідей учасників XX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 17-18 квітня 2024 року. – Київ : НУХТ, 2024. – С. 125-127.
3. Рябокінь Т. В. Особливості стратегічного управління в системі адміністрування / Т. В. Рябокінь, Є. Б. Хаустова, О. В. Левченко // Агросвіт. - 2024.- №21. С. 66 - 73.
4. Шацька З. Я. Сталий розвиток агропромислового сектору економіки України на засадах "зеленої економіки" / З. Я. Шацька, А. Л. Когут // Зелена трансформація та стала біоекономіка : монографія / за наук. ред. А. А. Олешко, О. Ю. Будякової. – Київ : КНУТД, 2024. – С. 361-382.